Štev. 125 TRST, petek 6. maja 1910. Tečaj XXXV

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inseratni oddelek uprave „Edinosti". — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti". Plačljivo in utožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost" za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira.

Naročnina za nedeljsko izdanje „EDINOSTI" stane: za celo leto Kron 5·20, za pol leta Kron 2·60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost". - Natisnila Tiskarna „Edinost" vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti štev. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841·652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Hrvatski sabor.

ZAGREB 5. Včerajšnja seja sabora se ni mogla vršiti, ker je došlo premalo poslancev. Večina je izostala namenoma, da se prepreči interpelacija frankovcev v zadevi volitev v Brodu, kjer kandidira koalicija dr. Hinkovića proti nekemu frankovcu, ker bi bili frankovci interpelacijo izrabljali v agitacijske svrhe.

Prihodnja seja bo v soboto.

Grof Khuen-Hedervary na Dunaju.

BUDIMPEŠTA 5. Ministerski predsednik grof Khuen-Hedervary se danes popoludne poda na Dunaj in bo jutri vsprejet od cesarja v avdijenci. Ministerski predsednik bo poročal cesarju o splošnem političnem položaju na Ogrskem. O tej priliki odobri vladar vse čine glede razpisa novih volitev in sklicanja državnega zbora.

Izvolski v Berolinu.

BEROLIN 5. Ruski minister za unanje stvari Izvolski je na svojem potovanju dospel semkaj in je danes dopoludne posetil državnega tajnika za unanje stvari barona Schoena.

Poroka belgijske princesinje Klementine.

BRUSELJ 4. Princ Viktor Napoleon se te dni poda v Orosvar na Ogrskem, kjer biva sedaj princesinja Klementina, hči umrlega kralja Leopolda II. Od tamkaj se princesinja poda v Italijo, kjer obišče mater njenega ženina. V Italiji bo potem koncem julija ali začetkom avgusta poroka.

Generalna stavka v Dünkirchenu na Francoskem.

DUNKIRCHEN 4. Položaj je še vedno resen. V mestu je ustavljen vsak promet. Banke in trgovine so še vedno zaprte. Promet cestne železnice je ustavljen. Mesto se nahaja v neke vrste obsednem stanju. Glavna križpotja, dohodi k pristanišču in trgi v pristanišču so zasedeni po vojakih. Po mestih patruljira kavalerija in orožništvo. Včeraj je prišlo zopet do hudih spopadov med stavkujočimi in dragonci. *Podprefekta (okrajnega glavarja) je napadel neki mož z nožem.* Napadalec je zamogel pobegniti. Iz Pariza je bil odposlan sem član načelstva centralne zveze delavcev, ki opominja na mir in treznost.

DÜNKIRCHEN 5. Po nekem shodu v delavski borzi so zborovalci priredili na ulici demonstracijo, pri čemer so demonstrantje psovali policijske agente in orožnike ter jih obmetavali s kamenjem. Policija in orožništvo sta šla z golimi sabljami na demonstrante, od katerih jih je bilo več lahko ranjenih. Trinajst demonstrantov je bilo aretiranih.

Nemiri v Bejrutu.

CARIGRAD 5. Vali v Bejrutu zahteva radi nemirov, nastalih vsled prepirov med muslimi in Grki, naj se osnuje vojno sodišče.

Atentat na kitajskega princa - regenta.

PETROGRAD 5. Iz Pekinga se poroča, da je nameravala neka revolucijonarna kitajska zveza atentat na kitajskega princa-regenta. Pod mostom, ki se nahaja poleg princove palače in preko katerega gre princ vsak dan, je bil položen peklenski stroj, od kjer je vodila vžigalna vrvica do obrežja. Le slučajno je bila vžigalna vrvica odkrita in tako atentat preprečen. Preiskava je dognala, da je bil peklenski stroj tako močan, da bi bil razdejal ne le most, ampak celo palačo.

Kreta.

KANEJA 4. (Reuterjev biro). Komisar za unanje stvari je na prošnjo konzulov, da bi krečanska vlada svetovala članom narodne skupščine in sicer tudi kristijanom, naj bi ne prisegli grškemu kralju, odgovoril, da ne more z ozirom na sklep narodne skupščine od 13. oktobra 1908. tega nasvetovati krščanskim članom. To je pa nasvetoval mohamedanskim poslancem.

Poplava na Ogrskem.

ZOMBOR 5. (Ogr. biro). Med Apatinom in Bozdanom je Donava podrla jeze in je poplavila polja. Od tukaj sta odšle v ogroženo ozemlje dve stotniji.

Angleški kralj obolel.

LONDON 5. Glasom buletina izdanega ob 7·30 zvečer je kralj obolel za bronhijalnim katarjem. Njegovo stanje provzroča nekoliko bojazni.

Eksplozija. 185 mrtvih.

BIRMINGHAM 5. (Alabama). V rudniku Dalos se je pripetila eksplozija. Ubitih je bilo 185 rudarjev.

Ustaja v Albaniji.

SOLUN 5. Do nadaljne odredbe ne odhajajo več čete v ustaško ozemlje. Turške čete skušajo upornike obkoliti, jih izstradati ter prisiliti, da položijo orožje. Danes so čete odmarširale, da očistijo klanec Černaljavo na cesti v Prizren, kjer so Arnavti še pripravljeni na boj. Djavid paša se je povrnil na svoje mesto v Skoplje kakor poveljnik 5 nizamske divizije.

PETROGRAD 5. „Novoje Vremja" piše: Ustaja v Albaniji je začela močno vznemirjati diplomatične kroge. Ker se vdeležuje ustaje tudi nekdanja telesna straža sultana Abdul Hamida, je dobilo to gibanje poseben značaj. Ustaja se je razširila tudi na Staro Srbijo, tako, da se ima za pravo opraviti z narodnim gibanjem, ki je nevarno za Turčijo.

Povdarja še posebno, da se gibanja ne vdeležujejo katoliški Albanci in Miriditi, kar znači, da ustaja ni podpirana od Avstrije, ampak od kake druge strani.

Pogajanja med Čehi in Nemci.

Politika vsake avstrijske vlade obstoja velikim delom iz pogajanj med Čehi in Nemci. Vsak avstrijski ministerski predsednik mora imeti zmožnost za vodstvo „pogajanj". Sklicevati mora konference čeških in nemških poslancev, delati obljube na levo in desno in ne vemo še kaj. Priznati se mora, da je baron Bienerth mojster v tem oziru. Njegova vlada, ki je nenavadno dolga, obstoja pravzaprav iz samih pogajanj med Čehi in Nemci.

Parkrat so že ponesrečila, a baron Bienerth ni obupal. Sklical je zopet in zopet češke in nemške poslance, naj prisedejo skupno k eni mizi in naj si povedo, kaj jim leži na srcu. A stvar je imela doslej vedno isti vspeh, oziroma nevspeh.

Vsaka stranka je vstrajala na svojem stališču. Nemci zahtevajo popolno narodnostno delitev na Češkem in rešitev narodnostnega vprašanja v centralnem parlamentu. Čehi pa zastopajo ravno nasprotno stališče. Pravijo, da absolutno treba ohraniti nerazdeljivost češkega kraljestva in da spada rešitev češko-nemškega spora edino-le v češki deželni zbor, ki pa že dve leti ne deluje radi nemške obstrukcije.

Seveda stoje na stališču nerazdeljivosti češkega kraljestva takozvane češke državnopravne stranke, ki tvorijo v češkem narodu večino, med tem ko stoje n. pr. socijalni demokratje in realisti (Masarykova stranka) na stališču narodne avtonomije. Nočemo preiskovati dalje, katero od teh dveh stališč je bolj opravičeno; fakt je, da večina čeških strank stoji na prvem, to je državnopravnem stališču in s tem dejstvom morajo računati Nemci in vlada.

V tem leži tudi bistvo češkega problema, ki se ni doslej niti za las približal rešitvi. Nemci seveda nasprotujejo državnopravnemu stališču Čehov z vsemi štirimi in ob tem vprašanju so se doslej razbijala vsa pogajanja. Pa to so več ali manje znane stvari. Kakor rečeno: Bienerth ni še obupal in je te dni zopet pričel s pogajanji. Imel je s poslancem dr. Pacakom dolg pogovor. A glavno so konference med češkimi in nemškimi poslanci, ki se vršijo po dolgih letih brez vsakega posredovalca. Doslej so služili za mešetarje navadno Poljaki, ki stoje češko-nemškemu sporu nekako ob strani. O čem se pogajajo, kdo predseduje, o čem se vršijo debate, vse to se drži strogo tajno. Le toliko je znano, da je predmet tem konferencam vprašanje, kako omogočiti, da pridejo narodno-politične predloge vlade še v tem državnozborskem zasedanju na tapet.

Glede prvega čitanja teh predlog vladajo v „Slovanski Enoti" razna mnenja. A zdi se, da ni med Čehi več tistega nasprotstva, kakor je vladalo doslej. Vsaj češki klerikalci in mojavski Čehi bi bili pripravljeni privoliti v posvetovanja o narodno-političnih predlogah. Stališče parlamentarnih strank bi bilo sledeče: Nemške svobodomiselne stranke vstrajajo pri tem, da se mora o jezikovnikih predlogah razpravljati v centralnem parlamentu. Poljaki nimajo vzroka nasprotovati, ako le privedejo pogajanja do kakega vspeha. „Slov. Enota" in Čehi so se že opetovano izrekli proti temu, da bi se razpravljalo o vladinih predlogah v parlamentu in stoje še vedno na stališču, da je v to kompetenten samo češki deželni zbor.

Vlada hoče ubrati srednjo pot in nameruje predloge oddati takoj narodno-političnemu odseku, vsled česar bi odpalo prvo čitanje. S tem bi se ugodilo Nemcem, ki zahtevajo rešitev češko-nemškega vprašanja v parlamentu. A Čehe se hoče zadovoljiti s tem, de bi prišle jezikovne predloge ob istem času v razpravo tudi v narodno-političnem odseku češkega deželnega zbora. Tako se hoče ob enem omogočiti njegovo delovanje.

Kakor se vidi, hoče baron Bienerth ubiti z enim udarcem dve muhi. Tako hoče vlada zadovoljiti obe stranki, a utegne doseči ravno nasprotno, da ne bo namreč zadovoljna nobena stranka.

To je način pristnega avstrijskega „reševanja" narodnih vprašanj, da ni nobena stranka zadovoljna! In postedica?

Boji trajajo dalje. Nu, ako tudi ta poganja ne bodo imela vspeha, je treba baronu Bienerthu priznati vendar-le eno: da mu je ležeče na tem, da bi se na en ali drugi način rešil češko-nemški spor in da se ne straši momentanega nevspeha.

Tudi „Neue Freie Presse" dela nekako štimungo in hinavsko pravi (kakor zna le ona) v nekem članku, *da niso Čehi, ki obvladujejo „Slovansko Enoto" in potom nje parlament in vlado, marveč Slovenci, ki jih izkoriščajo. V resnici da je Kramař hlapec Šušteršičev.*

Po „N. Fr. P." bi bili pravzaprav Slovenci, oziroma dr. Šušteršič krivi, da ne pride do „toli zaželjenega" miru med Čehi in Nemci. Ubogi Čehi, res daleč so prišli, da so postali kar naenkrat Slovenci voditelji njihove politike.

„Neue Fr. Presse" naj se le potolaži. Čehi poskrbe že sami, da bo njihova stvar rešena na korist njim in vsem avstrijskim Slovanom.

Več nego naravno je, *da jih bodo Slovenci pri tem podpirali z vsemi svojimi močmi.*

Posl. Masaryk o češko-nemškem sporazumu.

Posl. prof. Masaryk je imel te dni shod, na katerem je povdarjal, da je postalo sporazumljenje med Čehi in Nemci potreba, ker je radi tega prepira v nevarnosti parlament. Delazmožnost parlamenta je potrebna za obe stranki. Vlada pa nima nikakega določnega jezikovnega zakona. Baron Bienerth naj predloži plenumu ali narodnostnemu odseku jezikovni elaborat in s tem bo dana inicijativa, na kar se bo moglo začeti razpravljanje o jezikovnih zakonih. Sicer se pa na Dunaju lahko opazi, da so toliko Čehi, kolikor Nemci že utrujeni zbog jezikovnega boja. Ni izključeno, da uvedejo Poljaki, krščanski socijalci in socijalni demokratje jezikovno akcijo proti Čehom in proti nemškim radikalcem. Prof. Masaryk je konečno izjavil, da je potrebna reforma poslovnika in da je za rešitev jezikovnega vprašanja kompetenten toliko državni, kolikor deželni zbor.

Sličice z Ogrske.

Minulo leto ustrelil se je v Gradcu kustos budimpeštanskega državnega muzeja Kovacz, ker je prodal iz muzeja več dragocenosti in jih porabil za-se. Postavljena je bila posebna preiskovalna komisija, ki je preiskovala škodo, ki jo je napravil Kovacz in izkazalo se je, da so bili predmeti, ki jih je poneveril Kovacz vredni 1000 K. Troški te preiskovalne komisije pa so znašali — 14.300 K!

To je prav po onem znanem izreku? Nikdar bi me moji uradniki ne mogli toliko goljufati, kakor bi me stalo nadzorstvo! Drugi slučaj je še bolj zanimiv, ker dokazuje uprav plastično, kaka je ta takozvana

madjarska kultura.

Tam nekje v Ogrski pusti, kjer so sami Madjari, je nek cigan izkopal neko mrtvo deklico in jo pojedel! Seveda je bil cigan poklican na sodnijo, da bi odgovarjal. In veste, koliko kazni je dobil cigan zato, ker je jedel človeško meso? Bil je kaznovan v tridesetdneven zapor, a ne radi tega, ker je jedel človeško meso, ampak zato, ker se je progrešil proti zdravstvenemu zakonu! Po mnenju omenjenega ogrskega sodnika namreč po ogrskih zakonih ni prepovedano jesti človeško meso!

PODLISTEK.

Jurkica Agićeva.

Povest.

Hrvatski spisal Ks. Šandor-Gjalski. - Prevel Fr. Orel

— Sicer pa, uredite kakor vam drago. Jaz vas drage volje opraščam dane mi besede. Nikar ne mislite, da bi se jaz okoristila s tem, da bi bili vi pri meni na hrani.

Jurkica je molčala. Mehanično sta se jej roki spustili ob život, ostala je kakor okamenjena ter se zagledala v zid, ves opleteni s pajčevino, ki je po njem paševal velik pajek. „Škoda! — Da sem dobila listek le hip prej! — a pri meni je vedno tako! — Sedaj ne morem vsprejeti, — neuljudno in nehvaležno bi bilo" — govorila je sama za-se.

— Na nekaj pa vas moram opozoriti. Pri Maleševićevih je vedno veselo, je družbe, zabave, tudi gospoda prihaja v obiske. Pa, — kakor sem vam povedala že prej.

— Resnično je tako! — je izgovorila Jurkica. Ali ona je prihajala do teh besed, kadar-koli se je odločila za kaj. In Maleševićin list je tako udarjal v nos po parfumu. Maleševićeva je bila v Jurkičinih očeh takoj ponosna, gizdava dama. Opis Lisičkin je vplival nanjo.

— Verjemite, — je nadaljevala Lisička, — kdor ni bogat, v njenih očeh ni človek. Mislite-li, da občuje s katetero nas učiteljic? Kje! — kje! Pa še to! — Le prevdarite! Čemu piše „sans gene"? Vi morate biti povsem zmedeni, kadar se jej predstavite. Ha, ha, ha! Pa čemu francozki? — E, seveda, — dama!

— Ali gospa ni mislila tako, — se je uprla Jurkica krepko, ker ni mogla prenašati, da se v njeni prisotnosti razgovarja o tem.

— Ne — ne — ni mislila tako! Pa prosim vas, — meni je vrnila obisk po petih mesecih. Je-li to dostojno? — se je Lisička razljutila ter ozelenela jeze. Zatajila pa je, da Maleševićka ni takoj vrnila obiska iz razloga, ker jej je bilo v onem času dete bolno ter je morala ž njim v kopeli; a samo ob sebi umevno je, da je bila popolnoma opravičena postopati ž njo tako po tem, kar jej je Lisička vprizorila doma.

— Tako torej napišem nekoliko vrstic, — je rekla Jurkica, — pa se jej zahvalim. Imate-li kaj papirja v šoli?

— A, kaj, — pustite, — je mahnila Lisička z roko in se prezirno posmejala. — Torej, dekletce, vi se vrnete lahko domov, pa sporočite gospej, da si je gospica že preskrbela stanovanje. — Na to jo je iztirala do stopnic.

— A vendar bi jej morala odgovoriti. Vsaj da se jej zahvalim.

— To storite lahko kasneje. Naj ošabna gospoda uvidi, da jim ne padamo takoj na kolena.

Stepanović se je prikazal in dal znak, da je čas pripraviti se za odhod z otroci v cerkev.

— Ste-li ga videli — neotesanca? Ker mu soproga poseduje neko zakrpano hišico in nekaj posestva, računa, da je že cel graščak. A — pazi naj se! Zasolila sem Haramiji, tudi njemu morem. A Haramijice ni. Ona nikoli nič. Odidimo, Dragica, po otroke, — pa še vi, da vsaj vidite. Vaš razred bo v najeti sobi. Tako boste vsaj ob ulici in boste imeli prilike, da vidite vsakega mimoidočega.

Po sv. maši, kateri je Jurkica prisostvovala povsem ganjena po petju šolskih otrok, sestala se je pred cerkvijo sè Stepanovićem v družbi z gospodom upraviteljem, ali — knkor ga je Stepanović nazivljal — magnifikusom. Jurkica je hotela mimo, a Stepanović jo je zadržal ter predstavil „velemožnemu" gospodu, kateri se jej je globoko poklonil, stisnil roko ter omenil jutranjega slučaja.

— Takoj sem si mislil, to bo naša nova gospica učiteljica.

— Ha, ha, ha! Magnifice, takoj poznate! A samo da je gospica pogrešila, da je dospela še-le danes.

— Pa saj danes ni še nikak šolski dan! — je odvrnil „magnificus" in se pri tem dobrohotno in nežno ozrl na Jurkico. Pogled njegov kakor da jej govori: „Dušica! ne boj se, mi ti bomo gledali skozi prste!"

— A ne tiče se šole, — je povzel Stepanović — gre za njeno plačo. Še včeraj bi morala priseči, da bi jej bila plača nakazana od današnjega dne naprej.

— Res — mu je posegel v besedo upravitelj. — No, — ali kaj za to, saj smo šele danes prvega. Gospico zaprisežemo takoj, pa radi njene plače že uredimo vse potrebno, — in goreče njegove oči so motrile le Jurkico.

(Pride še.)

Dnevne novice.

V proslavo tridesetletnice obstoja Schulvereina prirede letos v Gradcu velike slavnosti o priliki slavnostnega zborovanja. Razni odbori in odseki so že marljivo pri delu. Na čelu častnega slavnostnega odbora sta štajerski deželni glavar grof E. Attems in grofica Attemsova. Najvišji dostojanstveniki in najvplivnejši možje v Gradcu so v odsekih, torej je uspeh že naprej zagotovljen. — Razne prispevke za slavnosti sprejemata trgovec Prettenhofer in knjigarnar Ciesler: zlasti slednjega Slovenci dobro poznajo, ker mu dajo veliko zaslužiti...

Samouprava v kraljevstvu Poljskem. Načrt o uvedbi občinske samouprave v kraljevstvu Poljskem je odobril ministerski svet v Petrogradu in bo v kratkem predložen gosudarstveni dumi. Zakonski načrt temelji na teh-le glavnih točkah: Občinski sveti se volijo za dobo 4 let. Volilni cenzus je dvojen: Volilno pravico namreč imajo tisti, ki posedujejo zemljišča, in tisti, ki plačujejo gotovo svoto davkov. Ženske imajo samo aktivno volilno pravico. Občine ki imajo manje, nego 10.000 prebivalcev, volijo 20 odbornikov, občine z manje nego 20.000 prebivalcev 25 odbornikov itd., to je za vsakih nadaljnih 10.000 prebivalcev po 5 odbornikov več. Vendar pa število odbornikov ne sme presegati števila 100. Volitve se vrše po kurijah na podlagi narodnosti. V občevanju z uradi in uradnimi osebami se morajo občine posluževati ruskega jezika. V notranjem uradovanju lahko rabijo poljski jezik.

Odbor za pobiranje za nesrečno Šumadijo v Srbiji se je osnoval v Ljubljani na predlog župana Hribarja. V torek se je bavil občinski svet z nameravano podporo. Odbor izda na narod oklic, v katerem ga bo pozival, da podpre onesrečeni srbski narod, kateremu je nenadejana katastrofa uničila prej cvetočo Šumadijo in vse premoženje.

Domače vesti.

Izlet ljubljanske N. D. O. v Trst. V nedeljo, pojutršnjem priredi ljubljanska N. D. O. izlet v Trst. O tej priliki se bodo vršile različne slavnosti, katerih vspored priobčujemo na drugem mestu.

Opozarjamo pa naše ljudi, da se vdeleži kdor more vsprejema ljubljanskih gostov, ki pridejo v Trst na južni kolodvor v nedeljo ob sedmi uri zjutraj.

V nedeljo, ob 7. zjutraj torej vse, kar leze in gre na južnem kolodvoru da pozdravimo dostojno mile brate iz Ljubljane in jim pokažemo, da niso prišli na tujo zemljo, ampak med brate, ki ž njimi čutijo in ž njimi mislijo.

V nedeljo, do 7. predpoldne torej vsi na južni kolodvor.

Reorganizacija državnih železnic. (Dopis iz železniških krogov) To je bil naslov članka, ki ga je posnela „Edinost“ po „časopisu českého úřednictva železničního“.

Dovolite tudi preprostemu železničnemu uslužbencu, da spregovori k stvari!

Predno pa preidem k stvari, radi katere sem se oglasil, dovolite, da se mimo grede obdrgnem ob tisti politični plot, za katerem se kujejo politični načrti za nove železnice.

V onem članku pravi pisec, da so se doslej ob gradnjah železnic ozirali le na nacijonalizem in strategijo, nič pa da se niso ozirali na gospodarski razvoj.

Res je tako. To vidimo tudi na progi Trst-Jesenice. Graditelje je vodila le misel na čim bližjo zvezo z Nemčijo, a nimalo se niso ozirali na gospodarske potrebe prebivalstva v deželi.

V najnovejšem času, ko gre za podaljšanje dolenjske železnice, pa se zahteva, naj se ne ozira samo na nacijonalizem in strategijo, marveč na — strankarstvo: ali naj bo proga klerikalna, ali napredna!!

Pa da bi se človek ne smejal, ali pa — jokal. Kajti na vse zadnje pride morda kak ogrski Hieronimy, se postavi notri v sredo te smešne in žalostne strankarske konkurence, se ogleda na okolo, kako bo bolje za — Ogrsko in zakliče: tu (in nikjer drugod) mora teči zveza z Dalmacijo!

Ona dva, ki se sedaj pričkata, pa dobista golo kost, ki naj jo bosta glodala do drage volje in se makari za njo — nadalje pretepala!

In človek naj bi ne pisal krvave satire!!

Sedaj pa k stvari, radi katere se prav za prav oglašam.

V ilustracijo ultragermanizma, ki se je tako globoko zarezal in na široko raztegnil v vsej upravi državnih železnic, hočem navesti za enkrat razmere v kurilnici na trž. drž. kolodvoru. Uslužbenci v tej kurilnici občutijo pritisk ultragermanizma notri do kosti. Pred dobrim letom je tukajšnja direkcija državnih železnic izdala ukaz, da mora vsakdo, ki hoče opravljati službo kurjača položiti izpit čuvaja pri kotlih (Kesselwärterprüfung). Instrukcije so seveda sestavljene samo v nemškem jeziku, a rečeni ukaz določa, da se omenjena skušnja sme polagati le v nemškem jeziku. Posledica temu je, da ti nič ne koristi, če tudi najtančneje poznaš vse predpise in zahteve službe: k izpitu te ne dopuščajo, ako ne znaš dobro nemški.

Ah, da, resnici na ljubo moramo povedati, da je dovoljena tudi izjema in da more kdo polagati izpit tudi v — laškem jeziku!

In to — prosimo, čujte in uvažujte — vpričo dejstva, da so kurjači pri nas po 95 odstot. slovenske narodnosti!! To je nečuvena krivica, očitna animoznost proti našemu jeziku, pritisk germanskega duha, ki vlada na vsej upravi državnih železnic. Ali nikar ne mislite, da je na naši strani nacijonalizem, ki nam narekuje te klice germanizmu. Germanizatorični zistem nima za nas posledic le v jezikovnem, ampak tudi v materijalnem pogledu, je poguben tudi za naš gmotni, financijelni položaj. Kajti one, ki niso položili izpita — a to morejo le, kakor rečeno, ako znajo popolnoma nemški — porabljajo na vožnji le v sili!

Kaj bi bilo, ako bi kateri naših poslancev malce prijel železniškega ministra s primerno zasoljeno interpelacijo, kako ta ekscelenca opravičuje, da so vse službene knjige in instrukcije na državnih železnicah sestavljene le v nemškem jeziku vkljub temu, da te državne železnice tečejo tudi po slovenskih tleh in da je na teh progah velik del uslužbencev slovenske narodnosti?!! (Pripominjam, da edino tista takozvana „Signalordnung“ je prevedena tudi na — nekako slovenščino!)

Tako hoče nemški sv. Birokracij!

Železniški uslužbenec.

Kaj je s „ptujskim“ kolkom? Da-si je kolek z napisom „Ptuj“ sodno opravičen, vendar še vedno nekateri poštni uradi kratijo njegovo porabo in zasegajo poslatve opremljene z njim. Pripisujejo mu demonstrativen značaj sklicujoči se na poštne naredbe, ki prepovedujejo take znake na dopisnicah. Okrožnica poštnega ravnateljstva sicer priznava, da je kolkov zaplen razvellavljen, a pristavlja: „Ker se pa mora tem znakom pripisovati politično-demonstrativen značaj, zato se naj izključijo dopisnice s takimi kolki v smislu poštnih določeb (II. posebne določbe za posamezne vrste pisemskih poslatev 9, dopisnice, 4. odstavek) iz poštnega prometa“. — Za sedaj naj se torej opušča kolkovanje dopisnic in razglednic s „Ptujem“, tem marljiveje pa naj se rabijo na teh poslatvah ostali družbeni kolki.

Po „Slov. Braniku“.

Demonstracije ob prihodu Padovancev. Včeraj ob 12. uri opoludne je iz Benetk dospelo v Trst s parnikom 150 Padovancev, ki jih je „Università del popolo“ povabila semkaj na obisk našega mesta. Na pomolu sv. Karla je Padovance demonstrativno pozdravilo več sto ljudi. Ker se je ta pozdrav vršil v mejah dopustnosti, ni imela policija nikakega povoda nastopati in pustila je, da se je vsprejem vršil mirno. — Došle Padovance je potem več sto oseb vzelo v svojo sredo ter jih v zaprtem sprevodu spremilo v mesto. Tu so pa spremljajoči tržaški neodrešenci pokazali svojo barvo — Padovanci so bili mirni — ter začeli prepevati Garibaldijevo himno in Oberdankovo pesem. Redarji so na to takoj nastopili ter so energično razkropili demonstrante. Sinoči se je imela gostom na čast vršiti v gledališču Politeama Rossetti slavnostna predstava. Ker se je pa policijsko ravnateljstvo balo, da pride — kakor učijo to izskušnje — do novih demonstracij, zato je iz razlogov javnega mira prepovedalo predstavo.

Ljubljanska N. D. O. priredi v nedeljo, dne 8. t. m., izlet v Trst s posebnim vlakom južne železnfce, ki prispe na tržaški južni kolodvor ob 7.10 zjutraj. Tržaška N. D. O. vsprejme ljubljanske tovariše na kolodvoru pri vlaku in jih s svojo zastavo na čelu spremi v „Narodni dom“, kjer bo v veliki dvorani oficijelni sprejem. Po zajutrku si ogledajo ljubljanski gosti Trst. Za skupne obede bo poskrbljeno v narodnih gostilnah. Popoludne ob 3. se vrši ob sodelovanju narodnih društev velika ljudska veselica pri „Tirolcu“ pri sv. M. Magdaleni zgornji. Vstopnina 30 stot. Ob 7. zvečer pa priredi vajenska skupina v gledališki dvorani „Narodnega doma“ v Trstu igro „Divji lovec“ ob navadni vstopnini. Po igri prijateljski sestanek v narodnih gostilnah. Odhod ljubljanskih tovarišev ob 2. ponoči s posebnim vlakom južne železnice.

Naše obrambeno delo. V „Tagesposti“ čitamo sledeči dopis iz Trsta dne 3. t. m.: „Tiho, a z neprestanim delom razširja Ciril-Metodova družba omrežje svojih podružnic na Primorskem. Uradni list objavlja danes nič manje, ko ustanovitev sedmih novih podružnic: V Vrdeli, na Opčinah, in v Bazovici, v tržaški okolici, na Kozini in v Divači v sežanskem političnem okraju, v Mirnu v goriškem političnem okraju in v Breginju v tolminskem političnem okraju.“

Nasprotniki so torej opozorjeni na naše iho narodno obrambeno delo. To nas mora vspodbuditi, da bomo nadaljevali z začetim delom še bolj tiho in še bolj intenzivno. Že ustanovljenim novim podružnicam naj slede daljne nove podružnice. Glavno pa je, da podružnice ne ostanejo le na papirju, ampak da bodo tudi delale. Ne v praznih besedah, ampak v delu, resnem, neumornem in sistematičnem delu je naša rešitev in bolja narodna bodočnost.

Ljubljančani v Trstu. Od strokovnega tajništva N. D. O. smo prejeli: Kakor smo že opetovano poročali priredi ljubljanska N. D. O. s posebnim vlakom prihodnjo nedeljo dne 8 t. m. izlet v Trst. Včeraj se je mudil v Trstu odposlanec ljubljanske N. D. O. da sporazumno z odborniki tržaške N. D. O. ukrene potrebno za čim udobnejši sprejem ljubljanskih rojakov. Zanimanje za ta izlet je v Ljubljani veliko. A tudi dežela kranjska posebno Gorenjsko bo na izletu častno zastopana. Lahko že danes rečemo: V nedeljo pride k nam, Tržačanom, v obisk nad 400 ljubljanskih oz. kranjskih rojakov.

Dolžnost tržaških delavcev iz mesta in okolice je, da sprejmejo z odprtimi rokami svoje ljubljanske tovariše. Vsaj bodo ravno delavci, odrasli in naraščaj najmočneje zastopani na izletu. Ljubljana čuti potrebo izraziti tržaškim delavcem, tem čuvarjem Adrije svoje simpatije. Upati je, da bodo vsi trž. Slovenci, a pred vsem delavci umeli te občutke in pohrlili v čim večem številu na prireditve odrejene po tržaški N. D. O. sporazumno z ljubljansko N. D. O. glasom vsporeda ki ga priobčujemo na drugem mestu današnjega lista.

Vspored nedeljske slavnosti N. D. O. Ob priliki prihoda ljubljanskih gostov.

A. Dopoludanski del slavnosti.

1. Točno ob 6 in pol v jutro se zberejo Tržačani pred sedežem N. D. O. (ul. Lavatoio 1), odkod odkorakajo se zastavo na čelu na kolodvor južne železnice, da sprejmejo ljubljanske goste, ki pridejo s posebnim vlakom ob 7. uri in 10 minut. —

Sprevod s kolodvora v „Nar. dom“, kjer se bo malo potem vršil v veliki gledališčni dvorani čin slavnostnega pozdrava s strani predsedstva Tržaške in Ljubljanske N. D. O.

2. Razgled mesta in posebno večih obrtnih podjetij.

B. Popoldanski del slavnosti:

1. Ob 3. uri popoldne velika ljudska veselica na vrtu gostilne „pri Tirolcu“ v Sv. M. M. Zg. Sodelujejo pevska društva iz Ljubljane in pevski zbor „Čitalnice“ pri Sv. Jakobu.

2. Ob 7 uri in pol zvečer predstava v gledališčni dvorani „Narodnega doma“ v Trstu. Igralo se bo Finžgarjevo znano igro „Divji lovec“ po vrlem naraščaju ljubljanske N. D. O.

Vspored je torej tako zanimiv, da v nedeljo gotovo nobeden tržaški Slovenec ne ostane doma.

Čitalnica pri Sv. Jakobu je z ozirom na nedeljsko slavnost N. D. O. preklicala svojo dramatično predstavo „On in njegova sestra“, ki bi se imela vršiti pri Sv. Ivanu, ter bo sodelovala s svojim pevskim zborom pri popoldanski veselici „pri Tirolcu“ v Sv. M. M. Zgor.

Gotovo hvalevreden čin in odbor N. D. O. se vže sedaj zahvaljuje bratski „Citalnici“ pri Sv. Jakobu na tem krasnem izgledu vzajemnosti.

Vsi na nedeljsko slavnost N. D. O. Pokažimo ljubljanskim rojakom, da jih znamo za res bratski sprejeti.

Izlet v Vipavo. — Pevsko društvo „Kolo“ priredi na Binkoštno nedeljo 15. maja korporativen izlet v Vipavo. Odhod iz Trsta ob 5. uri 55 m. zjutraj s kolodvora državne železnice (Campo Marzio): prihod v Štanjel ob 7. uri, od tam v Vipavo na vozeh.

Prijatelji društva, ki se žele udeležiti izleta in se peljati z vozovi, naj si preskrbe listke pri vratarici „Nar. doma“ do 8. maja. Od tega dne naprej se ne bo več prodajalo listkov. Vožnja na vozeh iz Stanjela v Vipavo in nazaj stane 2 K.

Tržaško vojaško veteransko društvo. Prijeli smo:

Občni zbor gori imenovanega društva se je vršil v nedeljo dne 24. aprila popoludne v restavraciji „Laudon“.

Predsednik gosp. stotnik v pok. vitez pl. Bischoff je otvoril občni zbor z burno sprejetim vsklikom „Hurra“ na imovitelja društva, našega cesarja.

Iz poročila je razvidno, da je društvo tudi v letu 1909 svojo nalogo popolnoma izpolnilo. Ker je ravno 5 let minulo, odkar predseduje gos. vit. pl. Bischoff temu društvu podan je bil kratek opis delovanja v tej dobi.

Društvo je srečno prebilo težke notranje in zunanje boje, kar je znakom, da je društvo trdnega ustroja.

Društveni blagajnik gosp. Martin Lichtenegger je nato prečital svoje poročilo. Iz tega je razvidno, da se je revnim udom razdelilo 60 K in za umrle ude izplačalo 1073 K 36 vin. Celoskupni dohodki iznašajo (brez fondov) v minolem letu 6248 K 78 stot. izdatki pa 5547 K 59 stot.

Iz ustanove stotnika viteza pl. Räcke je bila podeljena ena ustanova a iz ustanove stotnik vit pl. Bischoffa so dobili štirje otroci oblačilc. Blagajniku je bil podeljen absolutorij. V imenu pregledovalcev računov je poročal gosp. Hudar, da so našli vse v redu.

Izvoljeni so bili enoglasno: gosp. nadzornik v pok. Subotič za I. podpredsednika, a v odbor gospodje: Albert Moritz, Dragoti Cumar, Vekoslav Ljubič, Viktor Medved, Anton Petera, Rudof Petronio, Ivan Vaccari, Julij Schumpe, Anton Negodi, Julij Tirt, Anton Najdić in Josip Heiden. Ko je še gosp. Zajenca je poročal o razvoju restavracije „Laudon“ in se prečitala zahvala firmi Dreher je bilo enoglasno vsprejeto imennvanje gosp. Zajonca častnim poročevalcem društva, na kar je predsednik zaključil občn zbor.

Tržaška mala kronika.

O ti ljubi regnikoli! Trgovec s kolonijalnim blagom Matija Millonig (ogel ulice Carlo Ghega in Benvenuto Cellini) je bil, kakor tudi mnogo drugih, tako pameten (!) da je vzel v službo kakor stalna težaka regnikola 28-letnega Riharda Palma iz Montefiorita pri Rimini, stanujočega v ulici Farneto št. 12 in 44-letnega Alojzija Corazza, iz Spilimberga blizu Vidma, stanujočega v ulici Belvedere št. 2. — Millonig zalaga s sladkorjem več lastnikov kavarn, katerim pošilja na njih zahtevo na dom zaboje po 50 kg omenjenega blaga. Že več časa sem so pa od odjemalcev prihajale Millonigu pogoste pritožbe, da je v zabojih manje sladkorja nego ga je bilo naznačeno in Millonig si ni mogel raztolmačiti, kako da se more to dogajati.

V sredo je Millonig poslal lastniku kavarne Tommaso dva zaboja, ki ju je dal stehtati v svoji navzočnosti. — Zaboja, ki sta tehtala 111 kilogramov, sta potem Palma in Corazza odpeljala v omenjeno kavarno.

Povrnila sta se v prodajalnico še le čez tri ure, ali takoj zvečer je lastnik kavarne Tommaso naznanil Millonigu, da je bilo v obeh zabojih 20 kilogramov manj sladkorja, nego je bilo naznačeno in na zabojih so bili očevidni znaki, da sta bila siloma odprta. Ker ni Millonig sedaj več dvomil, da sta oba ljuba regnicola odprla zaboja in vzela ven sladkor, ju je dal kar na kratko aretirati. Ko so preiskali Palmo, so našli pri njem tudi več kave, ki jo je ukral Millonigu.

Mlad goljuf. Te dni se je neka oseba z reklamnimi listki tvrdke Mauro & Decorti (tehniški zavod) podala v trgovine s papirjem tvrdk Rollinger, Smolars, Ferrucio Grassi, Stöckel in k optiku Jakobu Weiss ter prosila, naj jej v imenu prvoomenjene tvrdke izročijo več različnega blaga. Nekatere pravkar imenovanih tvrdk so izročile blago, kolikor je zahtevala neznana oseba v imenu tvrdke Mauro & Decorti, druge manj zaupljive pa niso hotele izročiti ničesar. Goljufija je konečno prišla na dan in včeraj je bil aretiran krivec. Isti je Francesco Bernardini iz Trsta, 17 letni trgovski pomočnik, stan. v ul. Raffaele Zovenzoni št. 13. Bernardini je vse priznal.

Poskus samomora. Sinoči ob 8.30 so našli na neki klopi na sprehajališču pri sv. Andreju nekega moškega, za katerega ime ni bilo možno še seznati, — sodeč po unanjosti je bil delavec — ki je v samomorilno svrho izpil karbolne kisline. Pozvani zdravnik z rešilne postaje je dal neznanca odvesti v bolnišnico.

Drug poskušen samomor. 21letni dninar Andrej Sandri iz Trsta, stanujoč v ul. Riborgo 35, se je v sredo ob 6. uri in pol zvečer v samomorilno svrho vrgel s pomola Mandracchio v morje. Iz vode ga je potegnilo moštvo parnika Santorio. Treves je potem dal spremiti Sandrija v opazovalnico mestne bolnišnice.

Neprimerna osveta. Ko je sinoči dospel na južni kolodvor dunajski brzovlak, je izšel iz čekalnice proti izhodu tudi namestnik tukajšnjega mestnega protofizika dr. Anton Jellersiz. Le ta je v gnječi nehote sunil nekega moškega, ki se je pa vsled tega čutil tako vžaljen, da je s palico udaril po glavi dr. Jellersiza in ga precej ranil. Nato je hrabri napadalec urno pobegnil. Dr. Jellersiz je dobil prvo pomoč na zdravniški postaji.

Koledar in vreme. — Danes: Janez pred lat. vrati. — Jutri: Stanislav škof muč.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoludne + 14° Cels. — Vreme včeraj: oblačno, dež.

Društvene vesti.

Št. Jakobška Čitalnica. Danes ob 8. uri zvečer pevska vaja.

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu.

Bratje Sokoli!

Pozivljamo Vas, da se udeležite v nedeljo 8. t. m. zjutraj ob 7 uri na juž. kolodvoru sprejema Ljubljančanov. Priti je v civilni obleki.

Istega dne popoludne sodeluje naše društvo na Ciril-Metodovi veselici v Branici in se člani v kroju udeleže narodne prireditve. Odhod iz Trsta je določen ob 12 uri 22 minut z električno železnico do Opčin in od tam z vlakom do Štanjela. — Na zdar!

Odbor.

Pevska vaja za mešani zbor je danes zvečer točno ob 8 uri. Ker je danes glavna skušnja za nastop jutri zvečer, je udeležba vseh nujno potrebna. Pevovodja

Združena slovanska mladina, katera je priredila veliki ples v korist družbi Sv. Cirila in Metoda sklicuje danes točno ob 9 uri zvečer v prostorih restavracije Balkan odborovo sejo v svrho zaključenja računov in za delitve čistega dobička.

Člani odbora in tudi pregledovalci računov naj se torej točno odzovejo temu vabilu, da bo možno račune zaključiti.

DAROVI.

— Za sv. Ivansko podružnico CMD. Skupina drž. uslužbencev nabrali o raznih prilikah, ker so stalno nameščeni: Razbornig Blaž, Petejan Rudolf po 2 K; Kren Ciril, jug Ivan, Volk Ivan po 1 K; Ličen Andrej 3 K; Majcen Ivan K 1·10; Žiberna Ivan K 1·30; Andrlič Franjo K 1·40; Mamilovič Ivan K 1·10; Jug Karl 80 stot.; Sušel Alojz 60 stot.; Kodrič Karl 30 stot. Prebitek računa listov K 1·80, in nekateri gori imenovani zložili na osmici pri Marinčevih K 1·70. Skupaj K 20·10.

— Zavodu sv. Nikolaja so od 1. oktobra 1909 do 1. maja 1910 poslali sledeči i. g. dobrotniki in dobrotnice, slav. županstva in korporacije te darove:

Helena Šmuc Ljubljana, Bambič J. kap. Polhovgradec, Mavec žup. st. Rupert, Meško K. župnik, pisatelj Marija na Zili, dr. Kraševec Juro Celje po 4 K; Berginec Marija, Potokar žup. Bačini, Schwaiger dekan Leskovec, Ulaga Josipina Ajdovščina, Smodej J. duh. Velike Lašče, Hudovernik notar Ljubljana, Kosec J. župnik Kamnje, Kraner Vinko kaplan, Peterman župnik, Maša Grom, Pavletič G. župnik st. Peter, Medved kurat Trenta-Soča, Kurinčič kurat Biljana, Lukančič učitelj Gaberje, Gliha Nežika, Gliha Josipina, Gliha Amalija, dr. Berne prof. Kranj, Škerjanc žup. Vreme, Gnidovec kapel. Žužemberg, Zelnik žup. Čemšenik, Juvan žup. sv. Križ-Jesenice, Sever K. St. Lenard, Ražuna žup. st. Jakob-Rožu, Anger H. dekan, Einspiler A. žup. Slov. Plajberg, Gwair c. kr. nadg. Pliberk, Sarajnik duh. Lipš, dr. Kraut odvetnik Kamnik, Klodič pl. Sabladosky Matilde, Lovšin žup. Radoljica, Brükner Marija, Madam Reich, Ukmar Terezija po 3 K; N. N., Baloh I. kaplan Škofja Loka, Baloh kaplan Stara Loka, Šmerdu Iva Devin, Bedrih kurat Lom, Kodre žup. sv. Križ, dr. Pučko notar Krško, Knaus duh. Logeh-Briginj, Černigoj vikar Lokavec, Kočevar Bled, Lončarič J. žup. sv. Juri, Santel šolski svetnik Gorica, Grča žup. Šempas, Perušek prof. Ljubljana, Lenasi Helena Podgrad, Švara kap. Devin, Bajt c. k. učitelj Gradišče po 2 K.

(Zvršetek pride.)

Književnost in umetnost

Beseda o slovanskem obrednem jeziku pri kat. Jugoslovanih. Pod tem naslovom je izšla brošurica, v kateri je ponatisnjena razprava, ki jo je objavila „Edinost" pod naslovom: „Škofu Naglu v slovo". — Priporočamo to brošurico, ki se dobiva v tiskarni „Edinost" za ceno 30 vinarjev vsem onim, ki se zanimajo za predmetno vprašanje. Čisti dobiček je namenjen zgradbi novega šolskega poslopja pri sv. Jakobu.

Dobiva se tudi v Slovanski knjigarni g. J. Gorenjca v Trstu.

Vesti iz Goriške.

Strokovno-nadaljevalna šola za zidarje v Renčah je dovršila šolsko leto 1909.-10. V nedeljo 8. maja ob 3. popoludne se otvori v šolski dvorani razstava letnih izdelkov.

Strokovno-nadaljevalna šola za zidarje v Renčah je edina te vrste na Slovenskem in sploh ena med prvo ustanovljenih nadaljevalnih šol. K razstavi so dobrodošli vsi prijatelji obrtnega šolstva.

Tamb. in pevsko društvo „Svoboda" v Renčah priredi v nedeljo 8. maja ob 4. uri popoludne v dvorani g. R. Žnidarčič — koncert.

Vsako leto prireja društvo „Svoboda" majnikovo veselico. Člani slovenskega gledališča v Trstu so pod vodstvom nam priljubljenega, občinstvu znanega dram. pisatelja gosp. Jak. Štoka sodelovali večkrat na prireditvah.

Resne ovire so nam letos zabranile prireditev dramatične predstave. — Program koncerta je zanimiv in mnogovrsten ter gotovo zadovolji ljubitelje glasbe in petja.

Vesti iz Istre.

Iz Boljunca. Naša vas se zamore ponašati s trgom, ki bi delal čast tudi kakemu mestu. Ko je prišel ptujec v našo vas od strani Boršta, je videl na gorenjem koncu trga lep napis Pevsko bralno društvo „Prešere", a če je prišel od Doline sem, ali iz Žavelj gori, je videl na spodnjem koncu vasi napis „Gostilna pri društvu". Zdaj pa sta oba napisa kar naenkrat zginila. Obe društvi sta se namreč premestili v nove prostore, *kjer se pa — kakor se govori — baje ne upajo razobesiti slovenskih napisov z ozirom na nedeljske tržaške izletnike.* Ne vemo, koliko je resnice na tem, a to vemo, da — napisov ni! Če torej v kratkem ne zagledamo napisov tam, kamor spadajo, smatrali bomo gori omenjeno govorico za resnično in govorili bomo naprej i Za danes pa: — Pika.

„Svetovna" razstava v Kopru. — Iz Kopra nam poročajo: Kakor vse kaže, doživi naša „deželna" razstava velikansk polom toliko v materijalnem, kolikor moraličnem oziru. Kdor je dosedaj obiskal to razstavo, je bilo še vsakemu žal za vstopnino, ki jo je plačal, ker res ni vse skupaj vredno piškavega oreha. Vsa razstava je prava slika mizerije istrskega italijanstva. Na dan otvoritve je obiskalo razstavo kakih 1000 oseb, a navadne dneve je komaj po par desetin obiskovalcev. Treba pomisliti, da je nameščenih v razstavi preko 100 uradnikov in uslužbencev! Koliko stane vse to, se lahko zaračuna. Ogromen deficit je neizogiben. Radovedni smo samo, kdo ga bo plačal. Slovanski davkoplačevalci Istre se moramo vsekako že v naprej najlepše zahvaliti za to, da bi se nam predložilo v plačilo račun, katerega se je napravilo brez nas. Gospodje so juho sami skuhali, naj gledajo, da jo tudi sami posrebajo in če si pri tem oparijo usta, nam to ni — nič mari!

Iz Materije v Istri. Da je naš narod v Istri zadnja desetletja tako rapidno napredoval na narodnem polju, na tem imajo mnogo zasluge društva. Koliko navdušenih govorov, koliko jedrnatih besed v krasnih naših pesmih, in koliko izdatnih načrtov za razvoj naroda se ni že slišalo na naših narodnih prireditvah! Vse to je izvestno s pridom vplivalo na vso okolico, in povzdigalo narodno zavestva iz Materije in bližnje okolice. Tu smo slišali krasnih narodnih pesmi, kakor od gasilnega, tako od drugih društev ki so prisosvala na slavnosti. Prireditev enodejake „Rastrešenci" je bila tudi v dobrih rokah. Po veselici je bil ples pozno v noč, na kar smo se razšli z željo da se snidemo čim prej! Vsa čast društvu posebno pa, požrtvovalnima gg. A. Marčelji, pevovodji in Bož. Kastelin, načelniku društva.

B.

Herpeljcem in Kozincem v razmišljevanje. Večkrat je slišati, da sta si kaki bližnji vasi v prepiru, bodi že iz kateregakoli razloga. Tako sta si že več let zaporedoma v največjem nasprotstvu vasici Herpelje in Kozina, kateri sta si v neposredni bližini in imata zato jako primerno stališče za skupno delovanje v korist naroda. Ker se pa prepir teh dveh vasic vidno poojstruje, tako, da se je začelo o tem razpravljati že v časopisih, nimam na tem mestu namena koga braniti, temveč izreči: Žalostno je od strani enih in drugih, da hočejo doseči prvenstvo in veljavo v boju zoper rodnega brata in soseda, s zahrbtnostjo in celo malenkostnimi polemikami v časopisih!" Mnogi bi gotovo radi vedeli, zakaj se sploh prepirata imenovani vasi? Nerad izpovedujem. Z a r a d i i m e n a. Kozinci hočejo, da bi obe vasi Herpelje-Kozina imeli eno, torej skupno ime Kozina, a vas Herpelje je pa za skupno ime Herpelje, če ne pa, naj ostane pri starem. Duše temu prepiru „za oslovsko senco" so pa gospodje, katerim preostaja preveč ur svobodnega časa na dan, in pa nekateri jako domišljavi mladeniči, ki jim je prepir — kulturna naloga in obenem zabava. Ti so vzrok, da je ta malenkostna stvar potom hujskanja razdelila občane obeh vasi v dva tabora in je vsak poskus k spravi brezvspešen, ker je na obeh straneh zavladala fanatična nepopustljivost. Sicer pa roko na prsi in vsakdo naj vpraša samega sebe: kdo je prvi začetnik tega zla. Če ne.....! Vsled nasprotstev imata obe vasici svoja društva. Nu proti temu nimamo nič, ako bi se držala mej dostojnosti. Ali tam dela vsako društvo — konkurenco, ki stremi po prvenstvu in po uničenju društva nasprotne vasi. Osebna čast svojega bližnjega je nekaterim večnim „kritikom" nepoznana. Nekateri imajo tudi čudne pojme glede narodnosti. Ali je to sad večletnega delovanja izobraževalnih društev? Da diši na obeh straneh po „abderitstvu", se vidi že iz-

Posestniki pisalnih strojev.

Kdor se hoče izogniti nadležnim in dragim popravam ter želi ohraniti pisalni stroj v popolnem redu in brezhibnem stanu **naj ne zamudi naročiti se za mesečno čiščenje in vzdrževanje pisalnih strojev,** s čimer se zajamči stroj za neomejen čas in trajno delovanje. CENA K 1·— na mesec za stroj

Alfred Kubiček, Trst

Corso štev. 23, prvo nadstropje.

(Popravljalnica pisalnih strojev s zalogo pečatov barv, trakov itd. itd.

Veliki kinematograf BELVEDERE

TRST - ulica Belvedere 19 - TRST

3 NOVOSTI! ... Dne 6., 8. in 7. maja 1910 ... **3 NOVOSTI!**

Te tri novosti obsegajo

::: najkrasnejše slike :::

Mnenje gospoda dra. L. Ungerja, Dunaj

profesorja specijalistike nauka za otroške bolezni na c. kr. vseučilišču.

G. J. SERRAVALLO

Trst.

Pripisoval sem ponovno Vaše SERRAVALLOVO KINA - VINO z železom malokrvnim dečkom in konvalescentom ter navadno sem bil zadovoljen z njegovim upljivom na obujenje teka in na splošno z njegovo krepilno močjo.

DUNAJ, 15. aprila 1908.

Prof. Dr. L. UNGER.

Odprl se je v Škednju **kinematograf „Adria"**

Elegantna dvorana, sestavljena po najmodernejših načrtih.

1) Nikita in Vanda, ganljiva drama. 2) MOČNEJŠA, žaloigra iz resničnega življenja. 3) Mihec hoče v gledišče, smešno

VSTOPNINA: I. mesto 30 vin., otroci in vojaki 20 vin. II mesto 20 vin., otroci in vojaki 10 v.

Ker sem prisiljen v kratkem se preseliti

prodajalo se bo vse blago, kakor batist, perkal, oksford, zefiir, platno, panama, sukno, obleke, čevlji itd. itd.

po čudezno nizkih cenah.

: ulica Nuova štev. 36 :

Trgovina posameznih partij

Sigmund Vamos

EN OBISK ZADOSTUJE, DA SE PREPRIČATE O TEJ !UGODNI PRILIKI!

HERKULES zavaruje osebe brez razlike vere, narodnosti in stanu, katere niso na dan upisa mlajše od 15 ter starejše od 80. leta. Vsakdo zamore zavarovati sebe v korist drugega, oziroma tretjo osebo v lastno korist in to brez zdravniškega pregleda. Vsa pojasnila daje za Goriško **Glavno zastopstvo zadruge Hercules v Gorici** ali pa **Ravnateljstvo podpor zadruge „Herkules" na Reki (Fiume).**

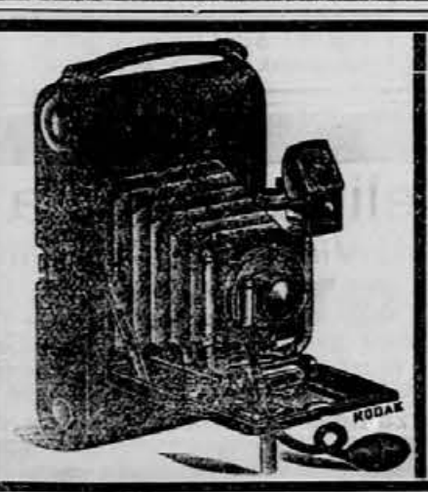

Velika zaloga fotograf. aparatov s pritiklinami

Rodolfo Buffa

optik, Trst, Corso štev. 2.

Bogat izbor Kodakovih aparatov in vseh izdelkov znane družbe **„Eastman KODAK".** Aparati **Zeiss, Goerr, Huttig, Ernemann, Krügener, Busch, Maokenstein itd. itd.**

Tvrdka sprejema vsa dela razvijanja fotografij, izdeluje in povečuje fotografske posnetke vestno in PO NIZKI CENI.

CAMERA OBSCURA na razpolago gg. kljentom.

Navadni in prizmatski daljnogledi (Feldstecher) gledališki daljnogledi, naočniki baro- in termometri ter vsi opt. predmeti.

Plošče, Film in papir iz najboljših tovaren.

Via Malcanton št. 9

KONKURZNA MASA :: MACCARI & PROSS

se je odločila k popolni likvidaciji in prodaji na drobno vsega obstoječega blaga, to je SUKNA ZA MOŠKE angl., franc. in domačega.

TRST, Via Malcanton štev. 9, TRST.

Priporočamo našim **KOLINSKO CIKORIJO!**

-- gospodinjam - - - - iz EDINE Slovenske Tovarne v Ljubljani. --

HOTEL BALKAN 70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopelji CENE ZMERNE. J. KÖGL. HOTEL BALKAN

tega, da imata obe vasi hkratu, torej isti dan, svoji veselici na primer ob pustnem času.

Ko se je ustanovilo lansko leto v Materiji „Ognjegasno društvo in čitalnica“, so se povpraševali neki Kozinci: „Komu na čast se ustanavlja to društvo?“ Sedaj imajo na rovašu „Sokolsko godbo v Herpeljah“ in vsled mržnje in gole zavisti so si ustanovili novo društvo, pod katero zaščito hočejo, žalibog, krotiti svoje nasprotnike, s katerimi so si v prepiru, češ, da hočejo uničiti važno postojanko in da so protinarodni.

Nad vse krasni in stvarni govori raznih gospodov govornikov iz Trsta in drugod, dne 4. aprila letos, kakor kaže, niso obrodili zaželjenega vspeha in mesto složnega delovanja za narodno stvar, je zavihtel brat zastrupljeno bojno kopje s še večim sovraštvom proti bratu.

Ali je res treba na dotičnem zborovanju zopet — izrecno povdarjati, da bo imelo novo društvo sedež — v Kozini? (!)

Preprosti in prezirani kmetje dajajo lepši zgled dostojnosti, nego pa „veleučeni“ abderiti. Ako je res, da kateri resnično škoduje narodni stvari, naj se ga stori čimprej nemožnega, a ne samo obljubovati in strašiti, da se bodo pisala resna poglavja o morali, kakor da bi se dopisnik sam bal za lastno maslo, ki je tudi v nevarnosti pred solnčno toploto.

Naša iskrena želja je, da bi se prepirajoči se vasi, zlasti voditelji, streznili, da bi se nasprotstva ublažila, da bi se našla pot k zbližanju in spravi, da bi se potem resno in z jasnim umevanjem delalo složno za narodov blagor pod skupnim praporom: Herpelje-Kozina!

Druge slovenske dežele.

Za ljubljanskega župana je bil v predvčerajšnji seji občinskega sveta zopet izvoljen dosedanji župan I. Hribar, za podžupana pa dr. Tavčar. Volitev je imela značaj burnih ovacij, katerih se je udeležilo poleg svetnikov tudi občinstvo. Občinski svetniki so prišli svečano napravljeni in so priredili županu, ki se je zahvalil v dolgem govoru, frenetične aklamacije.

Koroška še ni zadremala. — Vkljub znani gonji je na Koroškem še dosti rodoljubov, ki vedo ceniti veliko važnost naše šolske družbe sv. C. in M. To se je pokazalo dne 3. m. m. na Poljani pri Prevaljah, kjer se je ustanovila pri g. Hrastu C.-M. podružnica. Mnogobrojnim zborovalcem sta ob vsestranskem pritrjevanju govorila potovalni učitelj Ante Beg in odvetnik g. dr. Müller. Pristopilo je lepo število članov, med njimi 10 ustanovnikov. — Naj bi se z novo podružnico zbudilo med koroškimi Slovenci vsestransko zanimanje za plemenito družbo!

Razne vesti.

Grozna rodbinska drama na dan zaroke. Iz Petrograda poročajo: V hiši zelo bogatega trgovca Grišina se je odigrala te dni grozna rodbinska drama. Gardni kapetan Ostrolavski se je bil zaročil s hčerjo Grišina, Olgo. Med zaročnim obedom je Ostrolavski, ki je mnogo pil, izustil besede, da so vsi trgovci „švindlerji“. Oba sina trgovčeva, ki sta dijaka, sta odločno protestirala, vsled česar je prišlo do hrupnih prerekanj. Ostrolavski se je raztogotil, potegnil iz žepa revolver in ustrelil enega sinov svojega bodočega tasta. Nato je nastal nepopisen prizor. Vsi navzoči so se vrgli na gardnega kapitana, ki je s streli težko ranil še svojega bodočega svaka in starega Grišina, lahko ranil pa svojo nevesto. Ostrolavski je bil aretiran.

Strašen čin ljubosumnosti. V okraju Muricantone v Švici je bil te dni spuščen iz zapora nek Wagner, ki je dostal večjo kazen. Šel je k svoji ženi, ki se je nahajala pri bratu, izpustil proti nji strel iz revolverja in jo ranil, da je bila takoj mrtva. Drugi strel je spustil proti nekemu Audamu, mesarju, ki je bil navzoč, tudi ta je umrl čez pol ure. Potem je vzel nož, se vrgel na svojega svaka in svakinjo, katera je oba težko ranil. Konečno je obrnil orožje proti sebi in se ranil smrtnonevarno. Razlog temu postopanju je ljubosumnost. Tri osebe so že mrtve. Tudi zločinec sam je v smrtni nevarnosti.

Odvetnik — oropan. Iz Varšave javljajo: Predvčerajšnjem so napadli neznani roparji v vlaku železnice Riga—Orlov odvetnika dr. Wilcewskega, katerega so omotili, ranili na glavi in ga oropali. Odvetnika so vrgli potem skozi okno na progo, kjer so ga našli s polomljenimi udi. Za roparji, ki so po izvršenem napadu poskakali iz vlaka, ni nobenega sledu.

Pruski kralj Friderik II. je nekoč prav pošteno oštel učenjaka Jordana, ker je bil le-ta prerokoval, da ni izključeno, da bližajoča se zvezda repatica uniči našo zemljo. Kralj je pisal meseca marca 1742 leta iz vojnega tabora temu učenjaku tako-le:

„Ti me strašiš z zvezdo repatico, ki baje vniči našo ljubo zemljo. Jaz bi želel, naj gresta raje prerok in zvezda k zlodeju, nego da bi moral doživeti, da požre to našo ljubo zemljo požrešna zvezda. Čuj, učeni Jordan! Povem ti, da če mi boš še enkrat prorokoval take-le strašne in nesrečne stvari, dam izbrisati tvoje ime iz seznama učenjakov in tvoja duša naj bo na onem svetu slepa, tvoje spomenike naj bodo krasili venci iz osata in spomin na tebe naj se izbriše iz mojega srca“. — Zdi se, da se je ta pruski kralj bolj bal repatice, nego takrat grozeče mu avstrijsko-rusko-francoske zveze, ki se je strnila proti Pruski.

Največi morski pes, ki je doslej znan v znanosti, je bil nedavno vjet; vjela sta ga pa dva grška ribiča v San Pedre-Bai v Kaliforniji. Ogromni morski pes, ki je tehtal nič manje nego 14.000 funtov, je bil dolg 32 čevljev. Truplo neposredno za glavo je bilo dolgo tri metre. V listu „Wide World Magazinu“ je opisan lov, a razun tega se tamkaj nahaja tudi slika te pošasti. Morskega psa so vjeli, ker se je bil zaplel v mrežo. Nu grozna je bila borba med ribičema in psom. Komaj sta si rešila življenje, ker ju je pes večkrat skoraj dosegel s svojim repom, s katerim je besno mahal okolu sebe. Konečno sta ga z veliko težavo nadvladala in spravila na obalo. Ogromno pošast bodo naštopali ter jo izročijo nekemu velikemu naravoslovnemu muzeju.

Starogermanski denar našli. Blizu Wisbya na Gotlandu v Švedski so našli star denar, ki poteka iz časa pred devet sto leti. Skupno so našli 7000 anglosaskih in 1000 starogermanskih novcev. Ves denar tehta nekoliko kilogramov. Ta najdeni stari denar je velike vrednosti za arheologijo in numismatiko.

Mali oglasi

Iščem službo vratarja. Naslov ulica Sette Fontane 482, Trst. 756

Veselico s petjem, igro in plesom — priredi bralno-pevsko društvo „Dneva žar“ v Kazljah v nedeljo dne 8. maja t. l. Začetek veselice točno ob 3. uri popoludne. Iz prijaznosti sodelujeta na veselici bratski društvi „Draga“ iz Orleka in „Venček“ iz Dutovelj. — Del čistega dobička je namenjen za družbo sv. Cirila in Metodija. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor. (748

Na prodaj je

v Ljubljani pri Sv. Krištofu, prav tik Dunajske ceste v Linhartovi ulici, 10 minut od glavne pošte in pet minut od južnega kolodvora oddaljeno

! posestvo !

v obsegu okroglo 40 000 m², pripravno za stavbišča, oziroma zaradi bližine kolodvora za skladišča, tovarne, delavnice itd.

Posestvo obstoji iz dveh velikih parcel; na eni se nahaja pritlična, popolnoma dobro obranjena hiša s hlevom in podvojnim kozolcem. Parceli sta razdeljeni na 30 stavbišč in se prodaste ali celi ali pa v oddelkih. Posredovalci so izključeni. Več se izve v gostilni „Mikuževi“ v Kolodvorski ulici štev. 3 v Ljubljani. Pismena vprašanja naj se pošiljajo na naslov: Ivan Mikuž, deželni računski revident v Ljubljani.

NOVO POGREBNO PODJETJE H. Stibiel in drug se je preselilo na Corso 49 (Piazza Goldoni). Tel. 1405

z bogato opremo za vsakovrstni pogreb. in prodajalnico mrtvaških predmetov in vsakovrstnih vencev iz umetnih cvetlic perle, porcelana. — Velika zaloga

voščenih sveč

Prodaja na debelo in drobno.

CENE ZMERNE. TELEFON 16-83

Sprejemajo se naročila po meri.

Na obroke

Velika zaloga izdelanih oblek

za moške in otroke. Bogat izbor vseh vrst platna za perilo in rjuhe, garniture za mizo in posteljo itd.

Adolf Kostoris, ul. S. Giovanni 16, I. n.

zraven „BUF-ET AUTOMATICO“

Velika izbera volnenega blaga.

POZOR! Skladišče ni v prvem nadstropju. POZOR! Skladišče ni v prvem nadstropju.

Velika zaloga praznih buteljk

Trst, Via delle Ombrelle 5. Telefon 71, Romano 11.

GUIDO & UGO COEN

100.000 buteljk od šampanjca za refošk. Prodajajo in kupujejo se buteljke vsake vrste za refošk, šampanjec, bordeaux, rensko vino, konjak. itd. — Velika zaloga buteljk od pol litra in od eden in pol litra. Damjane iz stekla oplotene.

Prevzamejo se dopošiljatve na deželo. Kupuje razbito steklo vseh vrst

Prenočišče Alla città di Vienna

ulica Vienna štev. 8 blizu južn. kolodvora je na novo urejeno. Sobe od K 1·50 dalje, sobe z dvema posteljama. Za gosp. trgovske potovalce posebne cene. | — | —

Izurjen in skušen strojnik za tiskarno, vešč slovenščine v govoru in pisavi, ne pod 26 let star, se sprejme takoj k dvostavnemu in enostavnemu stroju za brzotisk. Plača po tarifu. Ponudbe pod „USTRAJEN“ (št. 737) na Inser. odd. Edinosti“. 737

V najem se odda zemljišče s 1000 kvadratnih sežnjev z hišo in vodnjakom, vse na lepem prostoru pri sv. Ivanu. Oglasi i se pri g. Josipu Vatovcu p. d. Bumba, sv. Ivan štev. 1110. 641

Službo išče kot težak vrli in krepak mladenič iz okolice. Več se izve pri Inseratnem oddelku Edinosti. 900

Velika izbera in zaloga vsakovrstnih

kuhinjskih potrebščin

košev, stolic, stekla, lesenih predmetov, svetilk, žlic, vilic, kozarcev in buteljk za krčmarje.

Jos. Adamich, Trst

ulica Giulia vogal ulice Kandler št. 10

Vožnja z avtomobili

Trst-Barkovlje-Miramar

Trst, Piazza Caserma 3, (Hotel Europa) tel. 23. Avtomobilska vožnja ob delavnikih (ob lepem vremenu). Popoldne odpotuje od zadnje tramwajske postaje v Barkovljah vsakih 20 minut enkrat avtomobil s prostori za 7 oseb. Cena 60 stot. za vsako osebo. Ob nedeljah in praznikih se vozi ves dan od 7. ure ure zjutraj vsakih 10 minut. — Ob delavnikih posebne vožnje iz Trsta v Miramar. Prvi odhod ob 8. uri zjutraj s trga Caserma. — Za pol- in celodnevne izlete v okolico, Bazovico, Lipico (konjarna), Villovicentino (starodaven park), Oglej (staro rimsko mesto z interesantnim domom in c. k. muzejem), Škocjansko jamo itd. kakor tudi za vožnjo po mestu so na razpolago avtomobili pod ugodnimi cenami.

Potrošno obrtno gospodarsko društvo v Buzetu

išče gostilničarja

za svojo gostilno v „Narodnem domu“ v Buzetu. Informacije daje predsedništvo imenovanega društva.

SAMO

je tisti, o katerem pravi znani in odlični kemik milne industrije, g. dr. K. DEITE — Berolin, da ima veliko pralno moč **večjo nego milo ali milo in soda.** ne da bi se lotili perila.

Minlos pralni prašek

je toroj najboljše, kar se more rabiti za pranje perila, varuje perilo kar se najbolj da misliti, je POCENI in daje

bliščečo beloto in je popolnoma brez duha.

Zavitek ½ kg stane samo 30 vin.

Dobiva se v trgovinah z drogerijami, kolonijalnim blagom in milom.

Na debelo **L. Minlos**

Dunaj, I. Mölkerbastei 3.

F. P. VIDIC & Comp., Ljubljana

opekarna itd. ponudijo vsako poljubno množino

Zarezanih strešnikov sistem Marzola, zidakov prve vrste.

Peči, štedilnike itd. Takošnja postrežba. Vzorce in prospekte pošljemo na željo takoj.